

Nostra Espanya en Vos espera,
Catalunya més de cor,
prega á Vos la terra entera,
dels esclaus deslliurador.
Del dimoni sou terror,
De Jesús fidel trasllat:
Gloriós Pere Claver
dáunos vostra caritat.

LES BARRES DE SANCH

Dins son palau de Valldaura
trist está Jofre 'l Pelós
mirant son escut que penja
d' un feix de llances y estochs.
Los cavallers ja li diuhén:
—¿De què estau tan neguitós?
—De veure ma adarga llisa
com un llibre sense mots.
—Llisa n' es la vostra adarga,
mes té 'l camp de plata y or.
—Be té 'l camp d' or y de plata,
mes es un camp sense flors.—
Mentres diu exes paraules
una carta n' ha desclòs;
la lletra n' es del gran Carles,
lo segell d' emperador.

«Los normats entran á França,
 ajudáume 'l meu nebot,
 que si vos me dau ajuda
 cada braç valdrá per dos.»
 Quan les lletres son llegides,
 —Cavallers, anémhi tots. —
 Ja 's cobreix de fina malla,
 ja se 'n calça 'ls esperons,
 ja se 'n volan cap á França;
 bon camí que Deu nos dó.
 Quan lo camí se 'ls acaba,
 se 'ls comença 'l treball fort.
 Carles Calvo está en batalla
 y 'ls normants li prenen lloch,
 com un mur de ferro verge
 avançant cap á mitg jorn;
 rajan sanch destrals y llances,
 les ballestes rajan foch.
 A la primera embestida
 lo mur de ferro se romp;
 los normants van de recules
 per escapar de la mort.
 A la segona embestida
 no se 'n veyá cap en lloch.
 Los francesos demanavan:
 —¿Quí es aqueix batallador?
 —Lo Comte de Barcelona,

lo Comte Jofre 'l Pelós. —
 La darrera de les fletxes
 l' ha ferit aprop del cor.
 Ja l' en entran á una tenda
 que prengué als normants traydors;
 lo primer que li visita
 n' es Carles Emperador.
 Carles mira ses ferides,
 ses armes mira 'l Pelós,
 tot mirant les seves armes
 sospirava de tristor.
 —No sospireu, lo bon comte,
 mon metge arriba tantost.
 —De les nafres no me 'n sento,
 sols me sento del honor,
 puix en lo camp de la guerra
 per mon escut no hi há flors.
 —Si 'l teu escut n' está sense,
 ton pit n' está vermellós. —
 Posa 'ls dits en la ferida
 los passa per l' escut d' or.
 Si 'l comte Jofre plorava,
 encara plora més fort,
 mes ses llágrimes de pena
 ja son llágrimes de goig.
 —Gran mercès, lo rey de França,
 gran mercès, l' Emperador.

Si no puch tornar á vèureus,
 Catalunya y Aragó,
 est testament vos envió
 escrit ab sanch de mon cor;
 gravèulo en totes mes torres,
 brodèulo en tots mos penons,
 y portèu les quatre barrres
 á les quatre parts del món.—
 Oh soca de nostres comtes,
 Deu no 't vol arrancar, nó;
 de les barres catalanes
 tu 'n serás lo portador;
 grans provincies les esperan
 per grabarles en son front,
 los espanyols en ses armes,
 los catalans en son cor.

SOLEDAT

Be t' ayma, be t' estima mon cor, oh Barcelona,
 mes ta remor me sembla la veu d' una altra mar,
 perçò, palet que 's cansa de rodolar dins l' ona,
 sovint vora ta riba me 'n vinch á reposar.

Y cerco blat y márgens y ombrívols arbredes
 y roses que 'm somriuen á voltes tot plorant,
 rieres d' aygues pures, fontanes d' aygues fredes,
 que al aplegarse juntes á anguilejar se 'n van.

Y pujo á les hermoses afraus d' hont elles baxan
 duhent rossoladices al plá tresors del cim
 y miro 'ls llisos d' herba del ayguavés que faxan
 y 'ls masos de la vora voltats de pastorim.

Y cerco aucells que'm parlan de lo que l'home ignora
 ab cãntichs que no saben aprendre 'ls llahuts d' or
 y trèbols que les llàgrimes rumbejan que 'l cel plora
 guardantles dins sos càlzers com sos neguits lo cor.

Be 'n riuen per aquexos vergers de flors novelles,
 mes ¡ay! com les boscanes no tenen cor de mel;
 ses germanes petites los diuen les estrelles,
 ab sa claror mateixa bada sos ulls lo cel.

M' enflo á les espatlies d' aquexes corves serres
 com un infant que munta jugant al dors d' un vell
 y 'l front soberch trepitjo dels reys de nostres terres
 que un bosch per vesta tenen, un cingle per cinzell.

¡Oh! Per passeig donáume l' ombriu d' una ribera,
 mes, per volar, montanyes cancell del infinit.
 desde hont veja la volta del cel tota sencera,
 lo sol de cara á cara y á Deu de fit á fit.

Oh soledat aymada, ma companyona un dia,
 lo jorn de ma infantesa que no tingué demá,
 d' ençá que trist anyoro ta dolça companyia
 som font escorreguda ma vena s' estroncá.

Ací ma fantasia, perduda ja, retrobo,
 aucell que de la gabia se 'n torna al bosch nadiu,
 y com un nin de ferla volar encara provo,
 pe 'ls arbres que breçavan, ¡ja fa vint anys! mon niu.

Ací del món no sento l' atronador bullici
 ni dels partits en guerra lo daltabaix etern,
 lo cãntich de l' orgia, ni 'l farumeig del vici,
 ni exa blasfemia fètida, miasma del infern.

L' infern en nostra terra s' ha abert exa portella
 per empestar als hòmens, per escupir á Deu;
 si eix cranch no 's cura, 'ls hòmens y Deu fugirán d' ella,
 dihent:—Son llavi taca ¿còm estará 'l cor seu?—

Com pres que al desvetllarse se troba sens cadenes
 de la presó més fonda tornat als raigs del sol,
 apar que s' alleugere ma càrrega de penes,
 ací, en un promontori, quan me contemplo sol.

Tot sol ab les montanyes, tot sol ab les boscuries
 vessant de fe per l' ànima, pe'ls cossos d' ayre pur;
 tot sol ab cel y terra que flayres y canturies
 s' envían, flors y estrelles pe'l gran camí d' atzur;

ab los aucells que volan y cantan y reflan,
tot sol ab les alojés que trenan mes cançons
ab l' or y 'l armonía selvatge que elles filan
al cor d' aquexos boscos, d' aquexos rius al fons.

Tot sol, ab les imatges dels prous de nostra terra
que exint de llurs sepulcres se posan á prop meu,
ab sos perpunts y espases los hèroes de la guerra,
ab sos llorers y palmes los hèroes de la creu.

Mos companyons revenen dels jorns de ma ignocen-
figures rialleres que 'l temps esborrar vol. [cia,]
¡Qué trista es, ay, estada, qué llarga vostra ausencia!
ja só vora la tomba y us coneguí al breçol.

Les vèrgens que jo he vistes com roses entre espines
morir aci á la terra d' anyorament del cel,
revenen ab sos lliris, los nins ab ses joguines,
los genís ab ses flames al front com un estel.

Jamay dintre les viles, presó del home lliure,
jamay m' he vist una hora tan ben acompanyat,
jamay tanta hermosura y amor vegím somriure;
¿perquè 'n diuhen d' aquexos edens: la soletat?

Oh, Deu de les altures, y á vos també us hi trobo
fent esclarar bellestes per tot ab un somrís:
perçò tantes delícies plegades aci provo
que ahont los ulls vos veuhen comença 'l paradís.

AL EXCM. É IL-LM. SENYOR
DOCTOR D. BENET VILAMITJANA,
Arquebisbe de Tarragona
EN SON JUBILEU SACERDOTAL

Vich, oh reyna de Montanya,
no 't dirán estèril, nó,
dos hòmens has dat á Espanya
que no tenen parió;

en sabiduría Balmes
y Claret en santedat;
mes ¡ay! exes dues palmes
Deu al cel ha transplantat.

Una altra ànima germana
los dos dexaren en flor,
en Benet Vilamitjana,
de Catalunya pastor.

Vos que 'ls tres per guía 'ns dáreu,
Criador del univers,
puix á Vos dos ja 'n cridáreu,
allarguèu la vida al ters.

Com un gegant, ab tres passos
al cap de brot s' es posat
del cirial de set braços
del catalá episcopat.

Antorxa per Deu encesa
en mitj de nostra foscor,
escampa la sabiesa
que per la pensa es claror.

Ell, de la sana doctrina
donantli 'l past benehít.
lo seu ramat encamina
cap al amor infinit.

Es humil com la viola,
es un lliri blanch y pur,
es un cisne que se 'n vola
al estelat mar d' atzur.

L' invernada de la vida
 prou n' hi apila á 'l front de neu
 fentli 'n corona florida
 com als cims del Pirineu.

Mes, quan blanqueja la serra
 baxa més aygua á la vall,
 y ¡li 'n cal d' aygua á la terra
 y al apòstol de treball!

Bon Deu, posáuli, en la festa
 de ses esposalles d' or,
 un raig de gloria á la testa
 y un raig d' alegria al cor.

Bach de Collsacabra, 24 Setembre 1886.

LO FARELL

Gegant era mon pare, mon avi també n' era,
 lluytaren ab los celtas, romans y serralhins,
 lluytavan y 'ls batían sovint com blat en l' era,
 sortint á bátrels fora quan no 'ls trobavan dins.
 Sos braços tres realmes als moros arrancaren;
 quan ja enemichs no veren en terra, s' embarcaren,
 y Còrcega y Atenes y Nápols encastaren
 á la corona pátria, com tres joyells divins.

Rebrolls de la nissaga d' Otger, sa enorme maça
 seguiren, del Pirene veyentlo devallar,
 als moros pledejaren la terra passa á passa,
 y en cada vall plantavan un poble y un altar.
 Quan foren cristianes aquexes valls y serres,
 á Llúria y Joan d' Austria seguiren en ses guerres,
 dictaren los *Usatjes* per governar ses terres,
 per governar les aygues lo *Consolat de mar*.

Gegant com los meus avis, jo guerrejí ab mom pare,
 mes ja es la pau ma esposa; ma guerra es lo treball,
 com fill d' Adam, la testa doblí á la terra mare,
 dexant l' arma lleugera per lo fexuch magall;
 magall que desarrela com un rebroll un roure,
 á cada colp del cingle fent les arrels somoure:
 ningú 'l podrà, quan mòria, d' ahont jo 'l dexe, moure,
 com de Rotlán á Esterri ningú pot moure 'l Mall,

Ab sava les alzines y roures m' alletaren,
 foren mon breç les fondes afraus del Pirineu;
 après del torb, les ones del mar me bressolaren,
 y 'ls hèroes de la pátria me feren llur hereu.
 Me diuhen si del celta tinch l' aspre fesomía,
 si tinch del goth la força del grech la fantasia;
 jo no ho se pas, mes penso, treballlo y faig ma vía,
 seguint, ¡avant! l' empenta que 'm dona lo bon Deu.

Per arriar mes fábricas, per conrear mes hortes,
 del Llobregat y 'l Segre n' he fet dos regarons:
 mes serres foran núes, mes viles foran mortes
 si jo ab tantes suades no fes tornar ses fonts.
 Si més regor demanan per beure mes campanyes,
 ab ferro y foch m' enfonzo com táup en ses entranyes,
 y ponto córrechs amples, forado les montanyes,
 y de son cor trach l' aygua que 'm fan gruar sos fronts.

Los arbres que arrabassa mon braç de llenyatayre,
 á fexos carregántmels, del mar los planto dins,
 y ab veles coronantlos se 'n van al bes del ayre
 á dur á llunyes terres mes robes, fruyta y vins.
 Quan fugen los aleno, pujant á un cap de serra,
 y 'ls mariners exclaman:—Se 'ns gira vent de terra;—
 mes ja al magall enorme de nou mon puny s' aferra
 fent hort de mes pedreres, de mos arenys jardins.

Ma veu desde Tortosa se sent fins á Colliure;
 d' una gambada passo lo Llobregat sens pont,
 y desde sa ribera, si m' hi calia escriure,
 del Montserrat podria posar la firma al front.
 D' allí á Montseny, á voltes, la serra gegantina
 seguesch, d' allí al Pirene que totes les domina,
 y 'ls sembla una bandera de foch ma barretina
 als que de lluny la veuen pujar de mont en mont.

Un granader, un día, sapat com un atleta
 jo fusell acarantme, me demaná 'l camí:
 era un d' aquells que havían del pá la ganiveta
 fermada á nostra taula, com al pallé 'l mastí.
 Jo que llaurava, agafo lo mánech de l' esteva,
 axeco á pes de braços parell de bous y gleva,
 y enllá ab la revolada tirantli l' arma seva,
 li dich, ferreny, signántli la vía:—Per allí!—

Dels Pirineus si trobo poch ample la barrera,
 á mes locomotores hi faig obrir portell:
 á Barcelona en braços li porto 'l riu Noguera,
 com duya no fa gayre lo Segre al plá d' Urgell.
 Ja ab torres no corono lo front de cada serra;
 faig dels coltells axades per conrear la terra:
 per un pahís, si hi torna lo mònstre de la guerra,
 los cors d' acer que cría son lo millor castell.

¡Que ho diga nostra terra! Si algú vol ferla esclava
 per una estona dexo l' arada pe 'l trabuch,
 y la metralla 'n brolla com d' un volcá la lava
 al crit de: ¡Visca en Cárles de Viana ò l' Archiduch!
 Cap á ponent bramula l' obús en Tarragona,
 cap á llevant flamejan Figueres y Girona,
 y posan de ses flames esplèndida corona
 al front de Catalunya lo Panissars y 'l Bruch.

¡Mes estich sol! no 'n cría ja de gegants l' Espanya;
 no hi son lo de Paredes, ni 'l *Fuerte* de Ocharán,
 ni aquells que 'l front alçavan semblant una montanya,
 ni aquells que en Arreaga venceren á Rotlán!
 Del Cid y de don Jaume la raça s' apetita,
 d' idèes grans com hèroes nos mimva la cullita,
 y ¡ay! cada punt lo cèebre de la nació s' agita
 per aterrar lo sòlit, per enxiquir lo gran.

Perque no esplotan l'Ebro, Guadiana y Tajo 'ls altres,
 ¿nos dexaríam perdre lo Llobregat y 'l Ter?
 ¿De treballar voldrían privarnos á nosaltres,
 y estendre llurs Saharas á nostre humil verger?
 ¿Voldrían que acotásseu la testa gegantina,
 Montseny, y tu, montanya de Montserrat divina,
 perque Castella es plana? Perque no té marina,
 ¿voldrían que venguessem los ports al extranger?

Sovint mos ports sens barcos, mos trens en buyt quan
 de peus bax en la plana m' assech en un turó, [miro,]
 veyent la pátria caure, minvar la fè, sospiro,
 ¿en qué emplear mos braços, ma pensa y mon brahó?
 ¿Adressaré, per férmen un sabre, ma corbella?
 ¿Faré canons Plasencia del ferro de ma rella?
 ¡Jamay! bon fill d' Espanya, treballaré per ella,
 esperant que 's desvetlle son adormit lleó.

A LA VERGE DEL MONT

Oh Mare de Deu del Mont,
¿còm tan alta 'n sou pujada,
en un trono de penyals
dalt al cim d' una montanya?
¿Es per senti' 'ls Angelets,
ó per rebre 'l bes de l' alba,
ó per abastá' un estel
lo més bell de l' estelada?
No es per senti' 'ls Angelets,
puix vos voltan en garlanda;
ni per veure exir lo sol,
per vos no s' es post encara;
ni per abastá' un estel,
prou n' estau ben coronada;
sinó sols per benehir
d' Ampurdá l' hermosa plana
que teniu á vostres peus
pregantvos agenollada.

DAVANT D' UN MAPA

Á MARIAN AGUILÓ

Miráula bé, miráula bé á la reyna
de nostre cor, l' aymada Catalunya:
d' una águila que arranca la volada
sembla tenir l' altívola figura.
Té sobre 'l front l' olimpica serena,
sota sos peus les ones y l' escuma,
á ses espatlles un gran riu, y d' aygues
y neu una aureola la circunda.
Lo Cap de Creus forma son bech enorme,
Tortosa ab sos Alfachs sa immensa cúa:
son los camins de ferro de Barcino
y 'ls murs del port ses dues mans robustes;
estesa l' una está sobre la terra,
l' altra sobre la mar, hont d' una á una
de naus lleugeres lo rosari esgrana
millor que en altre temps Roger de Lluria,

desde 'l mar Llevant hont naix lo dia
fins al mar de Ponent hont se sepulta.
Lo Montserrat es lo seu cor d' hont raja
la ardenta sanch esperitosa y pura
que s' esbadia á rams per ses artéries
com riu de foch llançant claror y espurnes.
Son lleonench coratge d' allí brolla,
allí beu ab la fé sa força hercúlea.

Una águila es que esten ses dues ales
d' espléndida y geganta envergadura,
un per cada banda del Pirene,
y bat los ayres coratjosa, y lluyta
ab los núvols, lo vent y la tempesta
de dret al sol que de claror inunda
l' escut seu de les Barres enrojides
de la sanch de sos Comtes ab la púrpura.

ENDREÇA

¡Oh! vos que per lo nom y per la pensa
sou l' Aguiló de nostra Catalunya,
vos que heu seguit desde Aragó á Colliure
ses gegantines serres d' una á una,
cullint, perles del camp, sos cants y gestes
flors que ab má barruera 'l segle esfulla,
y ab les seves poétiques rondalles

alguna estrella del zenit cayguda;
entre les palmes d' Elx y de Mallorca
ó entre les neus puríssimes de Núria,
tot devallant desde l' afrau al córrech,
somniós enflantvos á l' altura,
portat en ses atlétiques espatlles
del infinit vers la celistia bruna,
no la sentiu? ¿no la sentiu cóm vola?
¿no la veyeu cóm por los ayres munta?